

Nr 77.

Av herr **Sandler m. fl.**, om upphävande av tullen å spannmål m. m.

Under de senaste riksdagarna har den socialdemokratiska riksdagsgruppen till prövning framfört kravet på en omläggning av Sveriges handelspolitik i riktning mot frihandel. Härför erfordras, att tulltaxan undergår en allmän revision, omfattande såväl industritullar som jordbrukstullar.

Denna uppfattning av tullproblemet i dess helhet äger förvisso fortfarande sitt fulla berättigande. Den nuvarande situationen är emellertid sådan, att beträffande vissa tullar omedelbart verkande åtgärder böra utan avvaktan på den allmänna revisionen vidtagas, till förhindrande av, att dyrtidens tryck blir ännu hårdare. Livsmedelsproblemet har under världskrisens inverkan så trätt i förgrunden, att uppmärksamheten för tillfället måste koncentreras på livsmedelstullarna, främst spannmålstullarna.

Prisfördyringen på folkets viktigaste nödvändighetsvara har varit så stark och faran av direkt brist så överhängande, att regeringen på hemställan av statens livsmedelskommission föranletts att suspendera de viktigaste spannmålstullarna. Denna tyvärr blott alltför sent vidtagna regeringsåtgärd har mottagits med mycket allmänt gillande. På så gott som alla håll har den uppfattats såsom ett nödvändigt medel att söka förhindra ytterligare höjning av den redan förut alltför höga prisnivån.

Men denna suspension upphör, som bekant, att gälla den 31 maj 1915. Därefter träda de gamla tullsatserna åter i kraft. Detta förhållande påkallar riksdagens särskilda uppmärksamhet. Det är uppenbart riksdagens ofrånkomliga plikt att vidtaga sådana åtgärder, att icke läget genom tullförhållandena ytterligare förvärras för rikets befolkning under den dyrtid, som helt säkert förestår.

Även under tidigare, mindre abnorma prisförhållanden ha spannmålstullarna inneburit en så tryckande börda för konsumenterna, att man på

goda grunder kunnat ifrågasätta deras upphävande. Att deras bibehållande under nuvarande förhållanden skulle ha varit orimligt inses ju mycket allmänt. Men lika oegentligt vore det att återställa dem efter den av regeringen knappt tillmätta suspensionstidens utgång.

För avsevärd tid framåt har man säkerligen att räkna med höga priser på världsmarknaden. Ytterligare prisstegring är snarare att vänta än någon sänkning av prisnivån. Under sådana förhållanden synes det oss vara riksdagens skyldighet att träffa sådana anstalter, att nu rådande tullfrihet på spannmål fortfarande upprätthålles. Vi komma fördenskull att påyrka sådan ändring av tulltaxan, att spannmål, malen och omalen, föres över på frilistan. Denna åtgärd torde böra gälla samtliga slag av spannmål utan de undantag, som regeringens tullsuspension innebär.

I särskilt yrkande hemställa vi om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan, att ändringen må träda i kraft vid den nuvarande suspensionstidens utgång.

Det finnes efter vår uppfattning icke anledning att låta upphävandet av spannmålstullarna avse viss begränsad och på förhand angiven tid. De förhållanden, som påkalla åtgärden, komma helt visst att kvarstå under avsevärd tid. Skulle mot förmodan tullfriheten föranleda allvarliga olägenheter, är ju en kommande riksdag oförhindrad besluta de åtgärder förhållandena då må kunna påkalla.

Vad redan nu kan förutses är, icke att dessa tullar skola behöva återställas, men väl att staten icke rimligen kan överlämna spannmålsmarknaden helt åt den fria konkurrensen. Redan den gamla tullpolitiken innebar ju ett försök att reglera priset, men prisets minimum. Att prisbildningen på varor, som folkets hela existens är beroende av, icke kan lämnas oreglerad från det allmännas sida, understrykes kraftigt av erfarenheterna från världskrisen, vilka dock gett vid handen, att det är nödvändigt att även reglera prisets maximum.

Samtidigt som vi nu påyrka, att tullfrihet å spannmål fortfarande upprätthålles, finna vi oss därför föranlåtna hemställa om en utredning på vad sätt spannmålspriserna må genom statens ingripande så regleras, att dels spannmålsproduktionens ekonomiska förutsättningar icke rubbas genom hastiga prisfluktuationer på världsmarknaden, dels ock de svenska konsumenterna behörigen och i möjligaste mån skyddas mot prisstegringar.

Till utredning bör härvid upptagas, huruvida icke staten bör på detta område ingripa med andra medel än tullpolitikens. Särskilt är tanken på en direkt reglering av spannmålshandeln, genom dess monopoliserande eller annorledes, förtjänt av övervägande.

Under inga förhållanden bör det få ifrågakomma, att spannmålstullarna återställas, vare sig helt eller delvis, utan att man under tullfrihetsperioden på allvar prövar frågan om de medel, staten kan hava till sitt förfogande för att reglera spannmålspriset. För oss synes det vara en tvingande nödvändighet, att staten ur sin egen säkerhets synpunkt för framtiden vidtager sådana åtgärder, att riket icke behöver utsättas för spannmålsbrist eller dess inbyggare för risken att nödgas för sitt dagliga bröd betala ett oskäligt pris. En dylik reglering av spannmålspriset skulle säkerligen även vara det bästa stödet för den inhemska spannmålsproduktionen, som då undginge de starka prisfluktuationernas fara.

En utredning av frågan om statens ställning till spannmålshandeln torde redan, oavsett spörsmålet om fortsatt tullfrihet å spannmål, vara statligt nödvändig. Att denna utredning just med hänsyn till tullproblemet bör utföras skyndsammast möjligt, kan icke vara annat än nyttigt för landet.

På grund av vad sålunda anförts tillåta vi oss härmed hemställa,

1) att riksdagen måtte besluta sådan ändring av gällande tulltaxa, att spannmål: omalen och malen, alla slag, skall vara tullfri.

2) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att tullen å spannmål: omalen och malen, alla slag, må även för tiden från och med den 1 juni 1915 till innevarande års slut upphävas.

3) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning i samband med frågan om spannmålstullarnas eventuella återställande angående i vad mån och på vad sätt en reglering av spannmålspriserna inom landet må genom statens ingripande åstadkommas.

Hos vederbörande utskott anhålles, att det måtte företaga den omformulering av respektive rubriker i tulltaxan, som vid bifall till vårt under första punkten framställda yrkande bliver erforderlig.

Stockholm den 25 januari 1915.

Rickard Sandler.

Fabian Månsson.

A. J. Christierson.